

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 173g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), precum și a unor texte din articolele 140 alin. (1) lit. p) și 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor

(încălcarea gravă a legislației în sectorul bancar nr. [2])

CHIȘINĂU
21 decembrie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 23 iulie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 21 decembrie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), precum și a textului „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și a termenului „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, ridicată de dnii avocați Vladislav Roșca și Marin Baltă, în interesele dlui Corneliu Ghimpu, reclamant în dosarul nr. 3-4894/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexei Paniș, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea nr. 254 din 4 octombrie 2019, Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei l-a sancționat pe dl Corneliu Ghimpu, fost membru al Comitetului de Direcție al B.C. „Victoriabank” S.A., pentru încălcări grave ale prevederilor Legilor nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor și nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, aplicându-i sancțiunea disciplinară avertisment și interdicția de a ocupa funcții de conducere și funcții-cheie în vreo bancă pentru o perioadă de doi ani.

4. Dl Corneliu Ghimpu a contestat această hotărâre în instanța de judecată.

5. Pe 17 iunie 2021, dnii avocați Vladislav Roșca și Marin Baltă au ridicat, în interesele dlui Corneliu Ghimpu, excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), a textului „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și a termenului „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.

6. Pe 22 iunie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„[...]”

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legii privind activitatea băncilor nr. 202 din 6 octombrie 2017 sunt următoarele:

Articolul 95

Politici de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului

„(1) Banca trebuie să dispună de politici și proceduri interne în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și trebuie să aplice cerințele legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

(2) Banca nu poate ascunde, converti sau transfera bani sau alte valori, știind că acestea provin din activități criminale, pentru mascarea originii lor ilegale, și nici asista persoana angajată în astfel de activități pentru evitarea consecințelor legale ale faptelor ei.”

Articolul 138

Competențe de supraveghere și de sancționare

„(1) În exercitarea funcțiilor sale, Banca Națională a Moldovei deține competența să dispună, față de o bancă, față de acționarii acesteia, față de membrii organului de conducere al băncii, față de persoanele care dețin funcții-cheie în cadrul băncii, care încalcă dispozițiile prezentei legi, ale actelor normative sau ale altor acte emise în aplicarea acesteia, referitoare la supraveghere sau la condițiile de desfășurare a activității, măsuri potrivit prevederilor art. 139 și/sau să aplice sancțiuni și măsuri sancționatoare potrivit prevederilor art. 141.

[...].”

Articolul 140

Faptele sancționabile

„(1) Banca Națională a Moldovei are competența aplicării sancțiunilor și măsurilor sancționatorii prevăzute la art. 141 în toate cazurile în care constată că o bancă și/sau oricare dintre persoanele prevăzute la art. 43 se fac vinovate de următoarele fapte:

[...]

p) banca a comis o **încălcare gravă** a prevederilor art. 95 din prezenta lege și/sau a prevederilor Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, și/sau ale actelor normative emise în vederea executării acestei legi, inclusiv neîndeplinirea deciziei de sistare a executării activităților sau a tranzacțiilor suspecte, precum și a deciziei de sistare a bunurilor suspecte, emise de către organul învestit cu atribuții de prevenire și de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;

[...].”

Articolul 141

Sancțiunile și măsurile sancționatoare aplicabile

„[...]

(3) **Măsurile sancționatoare prevăzute la alin. (2) pot fi aplicate concomitent cu dispunerea de sancțiuni sau independent de acestea.**

[...].”

Articolul 142

Aplicarea sancțiunilor și a altor măsuri sancționatoare

„[...]”

(2) La stabilirea tipului sancțiunii sau a măsurii sancționatoare și a cuantumului amenzii, Banca Națională a Moldovei are în vedere toate circumstanțele relevante ale săvârșirii faptei, inclusiv următoarele aspecte, după caz:

a) **gravitatea** și durata faptei;

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

9. Autorii excepției susțin că textul „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) din Legea privind activitatea băncilor nu corespunde criteriilor previzibilității și clarității stabilite de articolul 23 din Constituție. De altfel, au afirmat că niciun act normativ nu stabilește activitățile care constituie încălcări grave ale politicilor de prevenire și de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Lipsa reperelor privind aplicarea normei le permite funcționarilor din cadrul Băncii Naționale a Moldovei să aplice sancțiuni potrivit convingerilor personale.

10. Autorii excepției pretind că destinatarul normei nu poate ști care acțiuni atrag răspunderea. Mai mult, destinatarul nu poate cunoaște care va fi interpretarea dată normei contestate de funcționarul din cadrul Băncii Naționale a Moldovei. În lipsa unor reglementări concrete, textul „încălcare gravă” lipsește destinatarului de dreptul de a cunoaște eventualele fapte de comiterea cărora ar putea fi acuzați, fapt care limitează posibilitățile de apărare. Autorii excepției pretind că caracterul incert al normei în discuție împiedică destinatarul să cunoască sancțiunea care intervine în cazul încălcării ei. De altfel, legea nu distinge între faptele față de care se aplică sancțiuni și față de care se aplică măsuri sancționatoare. Articolul 140 alin. (1) lit. a) din Lege prevede că la aplicarea sancțiunilor și a altor măsuri sancționatoare se ține cont de gravitatea încălcării.

11. Autorii susțin că textul de lege contestat încalcă și articolul 43 din Constituție. Interdicția de a ocupa funcții cheie în domeniul bancar afectează exercițiul dreptului la muncă. Potrivit Constituției, dreptul la muncă poate fi limitat doar în condițiile legii. Totuși, legea nu prevede comportamentele care reprezintă încălcări grave, față de care se aplică interdicția de a ocupa funcții de conducere. Pe de altă parte, există și o încălcare a dreptului de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție. Interdicția ocupării unei funcții de conducere în domeniul bancar lipsește persoana de salariul pe care l-ar fi putut obține. De altfel, în lipsa interdicției, persoana ar fi muncit și ar fi primit salariu.

12. Cu privire la textul „gravitate” de la articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea privind activitatea băncilor, autorii excepției susțin că noțiunea de gravitate reprezintă reperul de care trebuie să se țină cont la stabilirea tipului sancțiunii sau a măsurii sancționatoare. Totuși, legea nu clasifică încălcările

legislației bancare în funcție de gravitatea lor. Mai mult, nu există niciun criteriu care ar permite identificarea comportamentelor care reprezintă încălcări grave. Imprevizibilitatea normei este determinată și de modul în care Legea privind activitatea băncilor reglementează regimul sancțiunilor și măsurilor sancționatoare. Regulile de aplicare a acestor pedepse nu stabilesc în cazul căror fapte pot fi aplicate. Din acest motiv sunt încălcate articolele 26, 43 și 46 din Constituție.

13. Cu privire la articolul 141 alin. (3) din Legea privind activitatea băncilor, autorii susțin că norma nu determină cazurile în care este permisă și când este interzisă aplicarea pedepselor prin cumul. În lipsa unor prevederi clare, acest fapt rămâne la discreția autorității competente. Autorii excepției susțin că această deficiență provoacă o insecuritate privind exercițiul drepturilor fundamentale, în special al dreptului la muncă. De asemenea, autorii susțin că sunt încălcate articolele 26 și 46 din Constituție.

14. Autorii excepției susțin că prevederile contestate încalcă articolele 1 alin. (3), 15, 23 alin. (2), 26, 43 alin. (1), 46 alineatele (1) și (2) și 54 alin. (4) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentării părții în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 141 alin. (3), precum și sintagma „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și termenul „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-un proces din fața instanței de contencios administrativ sesizate să verifice legalitatea unei hotărâri a Băncii Naționale a Moldovei pronunțate în baza prevederilor contestate. Așadar, Curtea constată că prevederile contestate pot fi aplicate de instanța de judecată care a ridicat excepția.

20. Curtea observă că prevederile contestate au mai constituit obiectul unei sesizări. În acest sens, Curtea a pronunțat Decizia de inadmisibilitate nr. 29 din 18 martie 2021. De principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. Așadar, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de

ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (DCC nr.124 din 25 noiembrie 2019, § 17; DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19; DCC nr.131 din 19 noiembrie 2020, § 20).

21. Curtea observă că argumentele noi ale autorilor sesizării se referă la faptul că prevederile contestate încalcă articolele 26 [*dreptul la apărare*], 43 [*dreptul la muncă și la protecția muncii*] și 46 [*dreptul de proprietate privată și protecția acesteia*] din Constituție. Prin urmare, Curtea trebuie să verifice dacă prevederile contestate afectează exercițiul drepturilor garantate în baza acestor articole (DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18). Totodată, cu privire la argumentele autorilor excepției care pretind încălcarea articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 15 [*universalitatea*], 23 [*calitatea legii*] și 54 [*restrângerea exercițiului drepturilor sau al unor libertăți*] din Constituție, Curtea precizează că considerentele din Decizia sa nr. 29 din 18 martie 2021, § 20, sunt aplicabile *mutatis mutandis* în acest caz.

22. Pentru început, Curtea constată că autorii excepției nu pun problema neclarității textelor care stabilesc comportamentele care constituie încălcări ale Legii privind activitatea băncilor, ci doar a textelor „gravă” și „gravitate” de la articolele 140 alin. (1) lit. p) și, respectiv, 142 alin. (2) lit. a) din Lege, susținând că nu sunt delimitate faptele care constituie încălcări minore și încălcări grave. Curtea observă că argumentul în discuție vizează articolul 140 alin. (1) lit. p) din Lege, pentru că doar acesta prevede comportamentele care sunt interzise și sancționate în baza Legii nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor. Pe de altă parte, cu privire la câmpul de aplicare al textului „gravitate” din conținutul articolului 142 alin. (2) lit. a) din Lege, Curtea reține că acesta vizează, în exclusivitate, o circumstanță în funcție de care trebuie individualizată răspunderea pentru comiterea vreunei încălcări prevăzute de Legea privind activitatea băncilor. Concluzia este valabilă și în cazul articolului 141 alin. (3) din Lege, potrivit căruia măsurile sancționatoare de la alin. (2) pot fi aplicate concomitent cu dispunerea de sancțiuni sau independent de acestea.

23. Prin urmare, referitor la textul contestat de la articolul 140 alin. (1) lit. p) din Lege, Curtea admite că dificultățile privind determinarea comportamentelor care constituie încălcări grave sunt în măsură să afecteze posibilitățile de apărare ale persoanei și, în consecință, fac incident dreptul la apărare. Curtea reiterează că restricționarea articolului 26 din Constituție este permisă doar dacă măsura este „prevăzută de lege”. Standardul în discuție impune cerința conformității legilor adoptate cu cele patru criterii: accesibilitatea, previzibilitatea, claritatea și existența unor garanții adecvate împotriva ingerințelor arbitrare (HCC nr. 35 din 9 noiembrie 2021, § 166). De vreme ce autorii excepției pretind că textul de lege contestat este contrar exigențelor previzibilității și clarității, Curtea va analiza, în mod special, respectarea acestor exigențe.

24. Curtea reține că condiția previzibilității legii este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór*

Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, § 88). În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (HCC nr. 11 din 25 martie 2021, § 48).

25. În acest context, din nota informativă la proiectul Legii nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor¹, Curtea observă că adoptarea acesteia a fost determinată de necesitatea executării obligațiilor asumate de Republica Moldova odată cu ratificarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană semnat pe 27 iunie 2014. Curtea observă că Anexa XXVIII la Acord² prevede obligația apropiierii cadrului normativ intern financiar-bancar la exigențele legislației europene în materie în termen de trei ani de la data intrării în vigoare a acordului. În acest sens, Acordul conține o serie de pași și de etape care trebuie să fie respectate și enumeră directivele europene care trebuie transpuse în dreptul intern. Curtea observă că Acordul precizează necesitatea transpunerii dispozițiilor Directivei 2005/60/CE din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului. Acordul prevede și necesitatea transpunerii Directivei 2013/36/UE³ din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții. Curtea reține că la data adoptării Legii nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, prin Directiva 2015/849/UE⁴ a fost abrogată Directiva 2005/60/CE. Curtea constată că legislatorul a ținut cont de aceste realități, pentru că Legea transpune, inclusiv, Directiva 2015/849/UE.

26. Curtea observă că un obiectiv urmărit prin Directiva 2015/849/UE este împiedicarea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului. La rândul ei, Directiva 2013/36/UE prevede la articolul 67 alin. (1) lit. o) un caz în care dispozițiile sale sunt incidente atunci când de către o instituție se constată o **încălcare gravă** a dispozițiilor naționale adoptate în baza Directivei 2005/60/CE (abrogată prin Directiva 2015/849/UE). Curtea constată că comportamentele grave sunt prevăzute de articolul 3 pct. 4 lit. d) din Directiva 2015/849/UE, care face trimitere la articolele 1 alin. (1) și 2 alin. (1) din Convenția privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene⁵. Articolul 2 din Convenție conține criteriile care ajută la delimitarea fraudelor minore de fraudele grave. Astfel, **în sensul Convenției, reprezintă o fraudă gravă oricare fraudă care implică o sumă minimă care urmează să fie stabilită de fiecare stat membru. Totuși, această sumă minimă nu poate fi stabilită la o sumă mai mare de 50 000 ECU** („Unitate Monetară Europeană” – a fost unitatea de cont a Comunității Europene, apoi a Uniunii Europene, înainte de adoptarea numelui de euro). Alineatul (2) prevede că un stat membru poate să prevadă,

---

¹ <https://bit.ly/3koiz13>

² <https://bit.ly/3C21gZE>

³ <https://bit.ly/3ktFwzU>

⁴ <https://bit.ly/3n4Zq63>

⁵ <https://bit.ly/3D8nien>

pentru cazurile de **fraudă minoră** care implică o sumă totală mai mică de 4 000 ECU și care nu prezintă, în conformitate cu legislația sa, circumstanțe speciale grave, sancțiuni de altă natură decât cele prevăzute la alineatul (1).

27. Totodată, cu privire la aspectul analizat, Curtea observă că articolul 5 din Directiva 2015/849/UE prevede că „Statele pot adopta sau menține în vigoare dispoziții **mai stricte** în domeniul reglementat de prezenta directivă pentru a preveni spălarea banilor și finanțarea terorismului. Așadar, Curtea reține că Directiva 2015/849/UE permite, de principiu, adoptarea la nivel național a unor norme mai aspre, **nu însă și a unor norme care ar putea să deroge de la regulile pe care le conține și care ar periclita realizarea obiectivului menționat**. Raportat la cazul analizat, acest fapt îi permite Curții să conchidă că **statul este liber să instituie un regim sancționator mai sever, nu însă unul mai blând de pedepsire a faptelor care reprezintă încălcări ale legislației privind spălarea banilor și finanțarea terorismului**.

28. Prin urmare, Curtea observă că problema din acest caz nu constă în determinarea pragului gravității încălcării, atât timp cât pot fi identificate, în mod rezonabil, comportamentele care atrag răspunderea în baza articolului 140 alin. (1) lit. p) din Lege. Astfel, Curtea reține că problemă pe care o ridică sesizarea nu constă în lipsa pragului, ci în riscul de impunitate pentru comiterea unor încălcări ale regulilor privind combaterea și prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, pentru că textul „gravă” permite ca unele fapte să nu fie sancționate. Deși directivele europene analizate disting între **fraude grave și minore**, ele nu permit concluzia că unele dintre ele ar fi exonerate de răspundere. **Existența pragului gravității urmărește, mai curând, să distingă intensitatea răspunderii și pedepsele care pot fi aplicate**. De altfel, o interpretare contrară ar goli de conținut prevederile care impun o disciplină strictă instituțiilor financiare și ar afecta eforturile de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Curtea reține că, în caz contrar, legislația privind spălarea banilor și finanțarea terorismului ar risca să devină inefficientă.

29. Atât Directiva 2015/849/UE, cât și Directiva 2013/36/UE urmăresc să prevină delictele ce țin de spălarea banilor și finanțarea terorismului. Mai mult, directivele în discuție stabilesc **obligația statului de a întreprinde acțiuni pentru a combate faptele de spălare a banilor și finanțare a terorismului**. Curtea constată că în realizarea acestui obiectiv statul este liber să distingă între diferite grade de pericolozitate a faptelor, cu condiția că nu afectează, prin această clasificare, realizarea obiectivului urmărit. De altfel, dacă ar fi tolerate fapte privind aceste fenomene, ar fi prejudiciată nu doar activitatea de combatere și de prevenire a acestor fapte, ci și onorarea angajamentului asumat de Republica Moldova în baza Acordului de Asocieră.

30. Totodată, Curtea subliniază că destinatarii Legii privind activitatea băncilor sunt, în principal, membri ai organelor de conducere și persoane care dețin funcții-cheie în cadrul băncii. Articolul 43 alin. (1) din Lege impune exigențe foarte înalte în raport cu aceste persoane, ele trebuind să dispună de cunoștințe, aptitudini și experiență adecvate naturii, extinderii și complexității

activității băncii și responsabilităților încredințate, fiind obligate, totodată, să-și desfășoare activitatea în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente. Curtea consideră că aceste exigențe pledează în favoarea concluziei potrivit căreia persoanele în discuție puteau să cunoască care fapte atrag răspunderea pentru încălcarea regulilor privind prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului. De altfel, în virtutea funcției pe care o dețin și a responsabilităților pe care și le asumă, ele trebuie să dea dovadă de un grad mai mare de cunoaștere a legislației în domeniu și a regulilor de precauție bancară. Curtea menționează că profesioniștii din domeniul financiar-bancar nu pot ignora informațiile privind dispozițiile și evoluțiile relevante. Mai curând este de așteptat ca aceștia să dea dovadă de un grad ridicat de prudență în desfășurarea activităților lor și să acorde o atenție sporită evaluării posibilelor riscuri (DCC nr. 29 din 18 martie 2021, § 22).

31. Curtea reține că considerentele de la §§ 25-30 din prezenta decizie se referă doar la textul „gravă” de la articolul 140 alin. (1) lit. p) din Lege, fără să analizeze respectarea standardului „prevăzut de lege” în cazul încălcărilor care constituie comportamente interzise de regulile privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Din acest motiv, o eventuală declarare a neconstituționalității textului „gravă” nu ar avea niciun efect în privința autorului excepției. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată (DCC nr. 87 din 8 iunie 2021, § 24). Prin urmare, Curtea conchide referitor la inadmisibilitatea capătului de sesizare în partea în care îi este cerut controlul de constituționalitate a textului „încălcare gravă” de la articolul 140 alin. (1) lit. p) din Legea privind activitatea băncilor.

32. Cu privire la pretinsa ingerință în articolul 43 din Constituție, Curtea menționează că, deși constatarea unei încălcări a articolului 140 alin. (1) lit. p) din Lege poate conduce la aplicarea interdicției de a ocupa anumite funcții într-o bancă, această consecință intervine doar după ce a fost stabilită, în prealabil, **comiterea unei fapte care constituie o încălcare**. Mai mult, acest fapt este permis în baza altor norme ale Legii privind activitatea băncilor și nu de articolul 140 alin. (1) lit. p) din Lege, care menționează doar faptele care constituie încălcări. Curtea precizează că exercițiul dreptului la muncă poate fi restricționat în vederea protejării disciplinei muncii, a bunei-funcționări și a îndeplinirii corespunzătoare a obligațiilor de muncă. De altfel, acestea și sunt scopurile urmărite de norma care prevede faptele care constituie încălcări ale regulilor privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Din aceste motive, Curtea reține că acest capăt al sesizării este inadmisibil.

33. În același timp, cu privire la pretinsa încălcare a articolului 46 din Constituție, Curtea subliniază că acest articol oferă protecție doar bunurilor actuale ale unei persoane. Astfel, veniturile viitoare nu pot fi considerate „bunuri”, decât cu excepția cazului în care dreptul a fost deja câștigat sau este sigur că va fi plătit (DCC nr. 8 din 5 ianuarie 2018, § 24). Prin urmare, de

vreme ce se pretinde existența unei ingerințe în dreptul de proprietate asupra unor bunuri în posesia cărora autorul excepției nu s-a aflat și nici nu a câștigat un drept în privința acestora, nu poate fi pusă problema existenței unei ingerințe în articolul 46 din Constituție, pentru că remunerarea a cărei protecție autorul o reclamă este de ordinul probabilităților.

34. Cu privire la critica de neconstituționalitate a textului „gravitate” de la articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea privind activitatea băncilor, Curtea constată că această prevedere stabilește un element de care trebuie să se țină cont la individualizarea pedepsei pentru comiterea unei încălcări stabilite de Legea privind activitatea băncilor. Sub acest aspect, Curtea reiterează că multe legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare țin de competența instanței de judecată. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele în schimbare va exista întotdeauna. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (HCC nr. 25 din 12 august 2021, § 85). Prin urmare, Curtea reține că criticile autorilor sesizării privind încălcarea articolelor 26, 43 și 46 din Constituție sunt nefondate.

35. Cu privire la criticile de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3) din Legea privind activitatea băncilor, Curtea reține că modalitatea de reglementare a normei denotă două situații alternative, *i.e.* măsurile sancționatoare pot fi aplicate concomitent cu dispunerea de sancțiuni sau independent de acestea. Curtea precizează că sarcina de a alege modalitatea normativă într-un caz concret le revine autorităților abilitate cu competența aplicării legii, care decid în fiecare caz concret, în funcție de criteriile relevante stabilite de lege. Curtea constată că elementele în discuție sunt stabilite la articolul 142 „Aplicarea sancțiunilor și a altor măsuri sancționatoare” din Legea privind activitatea băncilor, care reclamă, *inter alia*, necesitatea respectării unei relații rezonabile de proporționalitate între faptă și sancțiune. Curtea constată că alineatele (2)-(4) din acest articol prevăd elementele de care trebuie să se țină cont în acest sens.

36. În acest context, Curtea reiterează că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții incidente ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (HCC nr. 24 din 10 august 2021, § 43; DCC nr. 165 din 4 noiembrie 2021, § 22). Prin urmare, din analiza abstractă a articolului 141 alin. (3) din Legea privind activitatea băncilor, Curtea nu reține existența unei ingerințe în articolele 26, 43 și 46 din Constituție.

37. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), precum și a textului „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și a termenului „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea privind activitatea băncilor este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), precum și a textului „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și a termenului „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, ridicată de dnii avocați Vladislav Roșca și Marin Baltă, în interesele dlui Corneliu Ghimpu, reclamant în dosarul nr. 3-4894/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 21 decembrie 2021
DCC nr. 189
Dosarul nr. 173g/2021*